

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:

Pe an 18 cor. $\frac{1}{2}$ an
9 cor. $\frac{1}{4}$ 4-50 fil.

Pentru străinătate:

Pe un an 24 coroane
 $\frac{1}{2}$ an 12 cor. $\frac{1}{4}$ an
6 coroane.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirea”
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

Reuniunea Mariană a Liceanilor.

Reuniunea Mariană, ce s'a înghebat între elevii liceului din Blaj, trebuie să umple de bucurie inima fiecărui creștin. Sub umbra sfintei mănăstiri a Blajului, prin multa osârdie a preoților crescuți și întreținuți cu toată cheltuiala sfintei mitropolii unite, am ajuns noi Românii la lumină și la puterea de viață, care însuflă respect dușmanilor noștri. Pentru aceștia e așa de însemnat lucru Blajul, încât e de ajuns să le pomeniști numele, ca să-i cuprindă fiori.

Pentru Românii de astăzi, Blajul, cu toate instituțiile lui, se pare că e un lucru puțin însemnat. Numele lui se pomeniște tot mai arare ori, și nici chiar elevii acestor școli nu-i mai arată recunoștința cuvenită. Au pe buză numele Blajului, când e vorba să fie lăudat pentru școli; fiindcă și ei au învățat în aceste școli, în baza axiomei: honor patris descendit in filium; știu că le revine și lor o parte din laude, deci își varsă în vorbe toată căldura. Mai cu seamă când e vorba să laude vremile vechi, ca să poată înjura pe cei ce stau în fruntea acestor școli astăzi, vorba lor nu mai are sfârșit. Și nu-și aduc aminte, că în aceste școli a devenit ei ceea ce sunt, așa zicând aproape pe gratis, ori cel puțin cu mai puțină cheltuială ca ori unde. Nici întâlnirile de zece ani nu sunt pentru a solidariza vre-o legătură sufletească între școli și foștii elevi; rostul lor e să se mai petreacă la olaltă câteva ceasuri, în cari nu se face nici pomenire de datoriile fiilor către părinții lor sufletești, ci, dacă nu se face ceva mai rău, se petrece și se face haz „pe contul” cutărui „domn bun”.

Nu e nici o legătură sufletească între școlile noastre și elevii lor. La Roma am dat de un prelat, care fusese elevul aceluiaș liceu, în care cerceta un băiețuș de 13—14 ani, și așa legătură am văzut între preotul ce trecuse peste 30 de ani și între licean, încât mi-se părea lucrul de necrezut. La Viena, cu prilejul congresului euharistic, erau adunați la „fidelitas” profesori universitari și episcopi alături de membrii actuali ai reuniunilor studențești, din cari făcuseră și ei parte pe vremuri. Cei cunoscători știu, că „comers”urile aceste nu sunt numai prilejuri de chef, ci au ceva, ce nu se poate ajunge pe altă cale: o închegare a diferitelor straturi. Noi plecăm din școli în numele Domnului, cu multă carte, fără multă înțelepciune.

Școlile Blajului sunt școli religioase, întemeiate și susținute de biserică, profesorii sunt clerici. Te-ai putea deci aștepta, ca elevii, și după ce ies de sub mâna profesorilor, să fie creștini buni. Lucrul însă nu e așa. Ajungând la universitate, nu e vorbă de studenții în teologie, tinerii uită cu totul de biserică și de spovedanie. Doisprezece ani au învățat studiul religiunii, dar acesta n'a lăsat nici o urmă în sufletul sdrobitoarei majorității. Catiheții Blajului trebuie să se gândiască la acest lucru cu multă groază.

Spre a da o adevărată orientare liceanilor, o linie de conduită în viață, s'a înființat Reuniunea Mariană. Aceasta le va arăta frumusețea religiunii, care așa de bine a fost practică de Maica Domnului. Și cum religiunea lui Hristos perfecționează pe om, congregații vor ieși în viață cu ideale, cu puteri gata de jertfă. Părăsind băncile școlii, ei vor rămânea fii credincioși ai Bisericii, și vor continua

și la universitate ședințele începute în liceu. La zilele hotărâte în statute se vor spovedi și împărtăși. Și dacă la Pesta, din neînțelegerea vremilor, nu avem încă parohie, vor scrie părintelui lor din Blaj, să vină și să le ajute la împlinirea datoriei, ce și-au luat la sfatul lui. Și, dacă nu altcum, se vor sfătui cu conducătorul Reuniunii din Blaj, în mica încăpere a unei odăițe de student.

Ieșind în viața publică, ei nu-și vor călca cuvântul, și vor rămânea congregații până la sfârșitul vieții. Pentru ei biserică nu va fi o vacă de muls, nici un lucru, căruia să-și impună voința, ori de care să-și poată bate joc după plac. Vor ști, că e de datoria tuturor oamenilor cu judecată și cinștiți a asculta de biserică. Vor ști, că dând bisericii tot concursul, lucrează pentru fericirea lor și a neamului din care fac parte, căruia numai biserică e în stare să-i dea caractere și oameni disciplinați. Și atunci, o de ar veni cât mai curând aceste zile, vor lucra preoții și mirenii braț la braț pentru întărirea sfintei noastre biserici. Vom fi bine organizați, vom avea și noi congrese, cum au Germanii, unde ne vom aduna nu pentru a lua diurne, ori a face paradă, ci ca să învățăm, ce trebuie să facem, ca oamenii să fie cât se poate mai religioși, și ca să vedem fiecare în sufletul său, ce avem de îndreptat, ca să fie întru toate în conformitate cu povețele bisericii.

Atunci vom ști prețui binefacerile școlilor din Blaj, și le vom ști apăra cu avutul și chiar cu viața noastră. Atunci vom avea între intelectualii noștri mulți adevărați creștini, cari vor cerceta biserică regulat în fiecare Duminecă și sârbătoare, și se vor spovedi și cumineca mai adese ori în fiecare an. Atunci va fi oșor să alegi mi-

reni pentru congrese și comitete bisericești, vom avea bărbați probați, plini de Duhul sfânt și de înțelepciune.

Iată de ce salutăm cu toată dragostea pe membrii Reuniunii Mariane a liceanilor, ei sunt nădejdea unui viitor mai strălucit. Ne pare bine, că încep sub scutul Preacuratei, doar Ea a chiar plâns, când a murit întemeietorul școlilor din Blaj. Ar fi timpul, ca sub povăța Ei să ne gândim a ne mai face oameni de talia lui Petru Pavel Aaron.

Dr. Ioan Bălan.

Deschiderea sesiunii ordinare a Academiei române. In 1 Maiu vechiu s'a deschis in București sesiunea generală a Academiei române. Cuvântul de deschidere la rostit președintele Academiei dl Jacob Negruzzi, care felicită in termini călduroși pe secretariul perpetu al Academiei, dl Dimitrie Sturza din prilejul aniversării a optzecea și pentru frumosul dar de 100,000 de lei făcută Academiei. Propune ca din prilejul primirii mărețe ce i-s'a făcut principelui Carol, de regele Italiei, entuziasmul cu care cetățenii Romei au întâmpinat pe întâiul principe al dinastiei române, care cercetează obârșia neamului românesc, să i-se trimeată M. S. Regelui Italiei, următoarea telegramă:

Academia Română adânc mișcată de mărețea primire făcută de Maiestatea Voastră și de cetățenii Cetății Eterne Principelui Carol al României, apreciind

înțelesul înalt al cuvintelor adresate Principelui nostru și printr'insul neamului românesc, își amintește cu drag vizita dela 17 Martie 1890 și exprimă adânc recunoștință Maiestății Voastre, pe care se mândrește a-L număra de douăzeci și patru ani în fruntea membrilor ei onorari.

după care secretariul general al Academiei dl D. Sturza cetește raportul general asupra lucrărilor făcute de Academie în decurul anului dela închiderea sesiunii generale trecute până acum. Raportul arată apoi programul concursurilor pentru premiile din anul curent.

Rezerviștii nu vor fi concediați.

Guvernul ambelor state ale monarhiei, fac mari efortări la locurile competente, ca rezerviștii să fie cât mai în grabă concediați. Parlamentul din Viena a întervenit la ministrul president Stürgk, ca să exopereze grabnica concediare a rezerviștilor. Cu toate aceste contele Berthold ministrul de externe a declarat că deocamdată rezerviștii nu pot fi concediați. In Balcani situația încă nu e clară, chestia albaneză încă nu e rezolvită și alte conflicte încă nu sunt eseluse. Monarhia e deci necesităta ca interesele sale să și le apere la timp cu toată energia. Crede însă că în curând se va limpezi definitiv situația internațională.

Corespondințe.

De pe câmpie.

— Rostul misiunilor sfinte —

Fără îndoială misiunile sfinte au o însemnătate foarte mare atât pentru preoți cât și pentru popor. Și ori unde s'au ținut

până acum și poporul a fost bine pregătit cu privire la rostul lor, roadele bune n'au întârziat. Așa, că este neperitor meritul acelor, cari au decretat înființarea Reuniunii de misiuni sfinte, și foarte prețioasă e și activitatea acelor, cari sprijinesc cu toată dragostea aceasta Reuniune. O dorință generală ar fi, ca toți preoții să se înscrie de membrii la aceasta Reuniune și cu toții din ori-ce depărtări să participe la adunările generale, ce se țin totdeauna toamna în Blaj, iar la predicile populare, ce să țin pe sate — și după statute ar trebui să se țină tot la 5 ani într'o comună — să participe toți preoții din tract.

Așa ar trebui. Inșă pe Câmpie, par'că suntem mai rămași, ca pe alte locuri, ori vrem să fim mai rămași poate chiar și mai comozi. Foarte rar să țin misiunile sfinte, căci pe aici nu vrem — așa să spune, să le dăm de lucru preoților. Iar puțin calcul în statorirea timpului ținerii acelor încă nu să pune. Și astfel se întâmplă de nu succed, cum s'ar cuveni să succeadă. Comitetul central nu e de vină, căci face tot posibilul și aduce toate jertfele pentru buna răușită a acelor, iar predicatorii, cari ne vin dela Blaj, încă satisfac în chipul cel mai conștient chemării lor. Dar ce folos, dacă poporul nu e destul de pregătit pentru misiuni și preoții încă nu-și dau bine seamă de datorințele ce le au față de misiunile poporului.

Un singur caz numai vreau să amintesc. Inainte de paști s'au ținut misiuni sfinte într'o puternică comună românească de pe Câmpie. In ziua când s'au început misiunile s'a început și târgul de țeară într'o altă comună vecină. Incă des de dimineață întâlnisăm mai mulți oameni din comuna respectivă mergând la târg. Îi întreb, dacă au venit aseară doi domni dela Blaj, cari vor predica în biserică. Și oamenii dau din umeri

FOIȚA.

La zece Maiu.

IV.

După serbări.

De abia au trecut după parada militară primele trăsuri regale spre casă, și publicul a spart cordonul militar și a venit la mijloc. Intr'o clipă, întreg bulevardul mișună de mii de oameni, și convoiul tixit te duce cu sine, fără să poți rezista, ori să te refugiezi. La doi pași de noi, strâmtorat, încunjurat de mulțimea mare, regele Carol să uită de călare satisfăcut la miile de oameni, cari îl aclamă cu frenezie: Ura, ura, ura.

Cine a văzut aceste, nu ușor le va uita. Un rege, rătăcitor prin marea lume de oameni, care lasă poporul să se vâre până sub copitele calului său, e o ciudată particularitate. Și încă într'o țară, unde în prezina unor serbări, de felul acesta, când regele ese în mijlocul supușilor săi, în foile opoziționale apar insulte necuviincioase la adresa Suveranului. Și regele Carol nu se teme. Ce impunătoare mi-s'a părut în momentele acelea, liniștea suverană, ce se oglindează pe fața aspră a domnitorului... Și seara pe calea Victoriei, amestecate între

alte trăsuri, surprinse de publicul, ce petrecuse ziua, seara pe uliți, apăre în lumina orbitoare a orașului iluminat, princesa Maria cu princesa Elisabeta. Emoția publicului, la apariția trăsuri regale nu mai cunoaște margini.

O curioasă zi și o și mai curioasă lume. Cei din palat se coboară jos în mijlocul mulțimei, care ese întru întâmpinarea suveranilor săi, aclamându-i entuziasmat. O sărbătoare, ce pare că demonstrează cu grația regală de o parte și loialitatea țării de altă. O armonie desăvârșită de sentimente și interese între țară și suveran, constitue miezul sărbătorii de 10 Maiu în țara românească. Ce scârbos ni-se păruse deci proclamațiile aruncate de pe balconul cutărui club conservator-democrat, care sta dârz și sângur neiluminat în marea de lumina, ce se revârșea pe uliți: „Cetățenii, un rege gheșeftar cutează, ca să pângărească sentimentele curate ale unui popor...” strigă la un alt loc un minunat bărbat de stat, într'o altă uliță câtorva oameni interesați, cari făceau pe publicul. Ce lipsă de tact și cinste aceasta! Cum se calcă în picioare aci și fără rușine sentimentele cele mai delicate ale unui popor într'o așa zi mare de sărbătoare. Pe cât ne simțiam de elevați sufletește, că vezi ce bunînțelegere e aici între suveran și popor, pe atât ne decepționară, realitatea crudă. In definitiv suntem totuși în Balcani. Vieța de stat se manifestă

aci prin particularismul rigid de partid lipsit de sentiment, de cinste și ideal. Ciudat lucru de bună seamă, cum oamenii sunt de egoiști și necruțători, când caută ași impune voința lor, ori ași validita interesele. Și cât de neputincioasă este mulțimea în fața acestora. Altcum par'că simte ea, că jocul grozav se face pe socoteala ei, căci par'că își caută refugiul dinaintea haitei flămânde la regele, ce stă călare, cu privirea liniștită, și fața aspră era ca o statuă.

După-ameazi eșirăm la șosea, ca să asistăm la „baterea cu flori“, care va încheia sărbătoarea zilei aceste. La intrare doauă dame din societatea înaltă, vând biletul de pe teritorul destinat serbării, în favorul unei instituții de binefacere. Apoi pornim pe aleea admirabilă, umbrită de frunzarele copacilor bătrâni. Sumele intrate cu aceasta ocaziune au fost destinate „leagănelui sfintei Ecaterine“, a cărui patroană e regina Elisaveta. Ce mare e puterea statului ne gândirăm, când la începerea serbărilor priveam peste mulțimea enormă, ce se adunase aci și contribui astfel pe nesimțite la susținerea instituției filantropice, cu o considerabilă sumă de bani, adunați într'o după amiazi. Ce grandios e statul, în raport cu particularii. Ce ușor se crează acolo fonduri, mijloace, instituții culturale, umanitare, naționale! Noi? Ce muncă, ce energie, ce risipire de forțe trebuie să aplicăm noi până ajungem la câte un neînsemnat fond al zia-

și spun, că nu știu nimic. Eram năcăjit. Doriam să merg și eu la misiuni, și nu eram sigur dacă se vor ținea. Iar' preoții din tract — auzisem, că poate din uitare — n'au fost avizați.

De aceea preoții — afară de vre-o cinci — nici n'au luat parte, deși cu astfel de ocaziuni de preoți e mai mare lipsă.

Și misiunile s'au ținut. Cum au succes nu știu și nu pot să mă declar. Dar la ceva totuși vreau să atrag atențiunea preoților, și anume: Poporul cearcă să deie misiunilor și un înțeles greșit și să lege poate și superstiții de acelea. În zilele trecute îmi povestește un om, ca ceva minune, că în Comuna N. o fată mare a intrat în biserică să facă rugăciuni — poate bosgoane de dragoste. Și Dumnezeu a închis toate ușile bisericii, așa că fata n'a mai putut ieși. Nici chiar preotul din sat n'a putut să deschidă biserica, ci au trebuit să vină nouă preoți străini, cari au făcut rugăciuni și au ținut și predici și numai după aceasta au putut să deschidă ușile bisericii. Am înțeles îndată de ce vorbă și am cercat să-i explic și să-l fac să înțeleagă bine pentru ce au venit preoții la ei în sat și omul a mers mângăiat.

Intr'adevăr e curios modul de cugetare al poporului, și chiar de aceea trebuie bine instruat și trebuie luminat cu toată puterea cuvântului, asupra rostului ce-l au misiunile sfinte, căci să poate întâmpla să ajungem, să legăm și de acelea câte și mai câte credințe deșerte, iar roadele bune pe cari trebuie să le producă, să nu urmeze.

Când se vor mai ținea pe aici misiuni sfinte poporali să nădăjduim, că la toamnă, ori la primăvară de bună seamă se vor ținea, să se cumpenească bine termenul ținerei, iar preoții din jur și poporul încă să se avizeze și să se pregătească bine pentru aceasta.

Să iee parte cu toții și să meargă chiar în procesiune, căci face impresie foarte bună și atunci misiunile sfinte nu vor fi numai pentru o singură comună, ci pentru toate comunele din jur, ori chiar dintr'un tract protopopes, iar scopul prefapt în ședința din 23 Novembre a sinodului arhidiecezan din 1906, anume „promovarea virtuții și a sfințeniei atât între preoți, cât și în poporul credincios” — se va realiza de bună seamă.

Correspondent.

Răspuns unei întimpinări.*)

De și e foarte îmbucurător, că tot ce se scrie în „Cuvântul Adevărului” e petrecut cu atâta atențiune din partea publicului românesc, încât nu s'ar putea zice acolo nimica nelămurit, ce să nu provoace observările cetitorilor, totuși pe lângă toată bătaia de cap nu mi-a reușit a găci, cum au ajuns cele publicate de părintele Protopop al Torontalului în nr. 40 al „Unirii” în legătură cu articolul „sate și preoți în veacul XX” din nr. 4 al Cuv. Ad?!...

Iată enigma: în pretinsa întimpinare a părintelui Protopop se combate încercarea de a ponegri preoțimea de acum 20 ani de pe Jiu (?) iar în articolul incriminat nici vorbă de preoțimea de acum 20 ani, ci de

*) Ca să nu fim acuzați, că suntem parțiali, dăm acest răspuns, deși credem, că autorul greșește, când atribue articolului chestionat intențiile, pe cari nu le-a avut. Cel-ce a cetit articolul respectiv cu sânge rece s'a putut convinge că e absolut lipsit de ori-ce ascuțit supărător. Numai considerațiile deosebite ce le avem față de dl Brânzeu ne face să publicăm răspunsul acesta.

cea de acum 200 ani și nu de cea din Jiu, ci de preoțimea noastră preste tot. Nici nu se judecă acea preoțime, ci se constatăază un lucru, pentru care nu e, nici nu poate fi trasă la răspundere.

Când e vorbă de sate și preoți în trecut Ardealului și a Românilor preste tot, tot omul se gândește la veacul al XVII, XVIII, căci despre acestea s'a scris istoria noastră sub acest titlu. Iar despre acești preoți a nu recunoaște, că erau „niște oameni simpli, fără școli, fără cultură, numai barba și cunoașterea slovelor îi deosebia de ceiața iobagi,” (alta nimic nu se zice despre preoții din trecut) însumă a nu recunoaște istoria noastră (v. Iorga, Sate și preoți în Ardeal în veacul al XVII—XVIII). Apoi dacă în articolul meu se constată această, cumcă prin aceasta m'aș fi „acățat” de preoțimea din trecut, aș fi „dejudecat-o”, aceasta, mă rog de iertare, nu-i adevărat; și ar fi cuviincios, nici să nu se scrie, nici să nu se publice atari atacuri neîntemeiate.

Intreg articolul exprimă îndemnuri spre un viitor mare; e conziderat rolul preoțimii în viața neamului sub respectul păstoririi mai înalte, de care nici idee n'au avut cei mai mulți din trecut și nu au nici azi aceia, cari numai în tipic și în barbă văd terenul de manifestare a preotului. Nu preoțimea cea din trecut, ci cea din prezent ar putea fi supărată pentru constatările, ce i-se fac; și cu toate acestea părintele Protopop scrie că noi „din arătarea la lumina zilei a stărei preoțimii bătrâne facem să strălucească vrednicia preoțime de azi...”

Dr. N. Brinzău.

riștilor, al mesei studenților ori — cultural!

În stat numai platforma potrivită să recere la o strângere urgentă de bani. O cerșitorie națională e totdeauna odioasă și nici nu atinge scopul urmărit. Insuflețirea spontană e mai aplicată la contribuiri. O baterie cu flori pe șoseaua Bucureștilor la 10 Maiu e capabilă să-ți ia și punga din mână, după ce banii ți i-ai dat și așa pentru distracția proprie și scopuri umanitare. Ce splendoare a fost aci în după amiaza aceea, ce strălucire! Și primăvara, care la zece Maiu ride de pe frunzele, ce se leagănă în suflarea zefirului, par'că te înalță și te imbeată atunci de frumseță, plăcere, vieță.

La două ore vedem venind de către capătul șoselei ciudate convoaie. Pe un car mocănesc, tras de două vaci, o mulțime de fete mari cu cătrințe, mărgele și cărpa pusă pe dean graba pe cap. În picioare stau prin car, răzimate de o ladă mare în mijloc, cum e obiceiul la nuntă și păreau că au venit să se fotografieze. În răs, în voe bună trec în fața noastră a publicului, care le agrăește, le aclamează, le binevențează. La câți-va pași în urmă apare apoi o trăsura elegantă, trasă de 4 cai negri, sclipitori. O altă mulțime de fete mari, câte numai au încheput înlăuntru, răs, se întrec și răspund cunoscuților de prin mulțime. Din grămada florilor, ce le țin la îndemână de abia capetele li-se văd, drăguțe, zimbitoare... Apoi un car militar cu loitre galbene, vine grav, aducând

vreo 10 oficeri, înarmați cu grozave coșărci de flori. Dela înălțimea mare unde s'au postat simțim, că vor fi o mare primejdie, pentru biete fete de mai înainte, cari au trecut cătră capătul șoselei. Apoi alte și alte trăsuri cu dame, domni. Convoiu minunat trece înainte pe șosea în rând frumos, așteptând unul fiecare după celalalt. În toate trásurile dame, lelițe, oficeri, cavaleri — tot tinerete elegantă, splendoare. Apoi ceice au apucat înainte se întorc pe partea de dincoace și îndată să fucepe răsboiul. Ceice merg se bat cu flori cu ceice vin. O aprinsă bătae pentru celce o mai înțelege! Focul răsboinic cuprinde încurând și pe spectatori, cari asaltează coșurile negustorilor de flori, ca să ia și ei parte la lupta ce se dă cu toată îndărjirea. Ce minunată sărbătoare a tineretei, frumseței, primăverei! De răs, de strigăt, de vorbe și veselie e plin acest parc bătrân, care cuprinde întru sine atâta risipă de gingășie, elegantă splendoare. Într'o oră e acoperit drumul de buchetașe de flori risipite. Copitele cailor calcă nesimțitoare prin ele. Luptătorii nu mai gată muniția. Fiecare își are rezervele cuvenite. Negustorii aleargă pe urmă și își descarcă marfa, la cei cari au isprăvit. Agitația e tot mai întetită. Emoția spectatorilor crește. La patru ore, strigăte, aclamări vestesc sosirea trásurilor regale.

În șirul luptătorilor apare principele Carol, principesa Elisaveta. În altă trăsura

micuța principesă Maria cu o damă de curte. Ei acum e numai răsboiul răsboiului. Trecătorii aruncă elegant buchetele lor în trăsura regală. Principesa Elisaveta răspunde cavalierilor, principele Carol damelor.

În trăsura din urmă e mai impulsivă viața și alt răsboi. Mica prinsesă Maria e toată inimă. Se apără și atacă voinicește pe dușmanul, care o provoacă. Aruncă florile cu amândouă mâinile. Nu vrea să știe de eleganța, ce o arată cavalerii, cari îi aruncă buchetașele la picioare, ci se sbate în toate părțile. În jurul trásurii ei se grămădesc spectatorii și o năcăjesc. Ea ride și se apără. E roșie și aprinsă. Își ia partea cu toată a ei ființă din plăcerea ce o simt copiii la bătaie. Cu fața roșie și părul răsfrat apărându-se și atacând e un chip, care ne încântă.

Și convoiul să învârte până târziu. Trásurile regale sunt primite pretotindenea cu mari ovații. În aclamările publicului, se amestecă și glasurile noastre. Ura, ura, strigă cei de dincolo. Trăiască, trăiască răsună glasurile noastre singuratice — transilvănene. Principesa simte duhul glasului străin, se întoarce, caută după noi și o mână de flori aruncate fu răspunsul.

Ve puteți închipui, ce emoții am avut în ziua aceea. Și cât de mult eram mândri, că risipa aceasta de viață bogată de splendoare orbitoare de lume fermecată este românească.

Fine.

T.

Pagini științifice.

Mănăstirea Prislopului.

Drumul de țară, șoseaua, ce duce dela Hațeg la Huneadoara, strătae, la depărtare de 5 klm. de Hațeg, Silivașul-de-jos locuit de români foști nemeși și grănițeri. De aici pe un drum comunal nou, deci cam primitiv, în $\frac{3}{4}$ de cias ajungi la satul tot nemeșesc, Silivașul-de-sus, de unde tot urcând pe un drum de câmp printre țărini fânați și printre coastele dealurilor acoperite cu păduri, mai mult tufari de mesteacăn, după cale obositoare de un ceas, călătorul se oprește deodată, nu atât ca să odihnească trupul obosit, ci mai mult fiind fermecat de o priveliște încântătoare. Incunjurată de dealuri păduroase și străjuită de nuci uriași și de sălci bătrâne se deschide o prea frumoasă grădină plină de pomi și udată de apa cristalină a unui pârânaș de munte. Iar printre crăcile unui nuc secular se zărește o bisericuță cu acoperișul strălucitor în bătaie razelor de soare, cu turnul strălucit de ferestrii lungărețe, și lângă ea o casă nouă, zidită în forma unei vile, cu cerdacu spațios și prietinos. E mănăstirea Prislopului. Strălucită și bogată oarecândva, adăpost de călugări cucernici, apoi reședință a Arhiepiscopilor, cari de aci păstoreau obidatul popor românesc din părțile de miază-zi ale Ardealului, acum ridicată din ruină și bine întocmită ca să poată fi locuită de cinstiții mormahi basiliani, așezați aici cu gândul cucernic de a ridica iarăși acest lăcaș de mărire și splendoere. Aici s'a retras în timpul din urma mai de multe ori, la odihnă și liniște. Ilustrul Arhiepiscop P.S.S. Dr. Vasile Hossu, fost al Lugosului și acum Episcop al Gherlei, căruia este a i-se mulțemi mai mult ca or și cui restaurarea acestei sfinte mănăstiri și mulțemită ostenelelor fără preget și vorbelor părințești ale preabunului Păstor, văzută-am cu nespuse mângăiere cum în anii din urmă a crescut meru numărul credincioșilor, cari chiar și din mari depărtări aleargă la cele două praznice ale mănăstirii adecă primăvara la S. Ioan Teologul (8 Maiu st. v.)¹⁾ și toamna la Înălțarea S. Cruci (14 Septemvrie st. v.) ca să se primenească sufletește și să se întăreacă în credință.

Locul minuat de frumos și romantic unde este așezată mănăstirea se numește „Prislop“. După părerea lui Hașdeu se numește așa fiindcă călugărul Nicodim întemeietorul mănăstirii a fost de origine din Prilep, în Macedonia, și el a numit apoi și acest loc după locul nașterii sale dar intercalând la numele aceluia un „s“, cum s'a făcut bunăoară din „lapis“ lespede. Acest argument ar fi de admis dacă nu ar fi prin ținuturile locuite de Români localități cu numele „Prislop“, dar sunt mai multe. Astfel este satul Prislop lângă Năsăud, „Vârful Prislopului“ între Ardeal și Maramurăș²⁾.

¹⁾ Ca să poată veni popor cât mai mult acest praznic, sau această slujbă cum se mai zice, se ține în Dumineca cea mai apropiată (înainte ori după) de hramul bisericii.

²⁾ Dr. A. Bunea, Vechile episcopii p. 47—48.

Chiar și în Țara Hațegului aflăm mai multe asemenea numiri de es. „Prislop“, în hotarul comunelor Zăicani și Runc, „Dealul Prislop“ și „Ciocârliul Prisloapelor“, munți înspre granița României și „Capul Prislopului“ în munții Bucovei, și poate încă vor mai fi și într'alte părți. Acest cuvânt e slavice și înseamnă locul pre unde se trec dealurile, în înțeles de trecătoare, scărișoară¹⁾. Asemene numiri încă se află tare multe prin munții noștri. Și numirea se potrivește locului unde e așezată mănăstirea Prislopului, fiind tocmai aici trecătoarea din Balea Cernei către valea Hațegului, formând piciorul muntelui Milteșul, cumpăna apelor între cele două văi. Pârânașul care cerge pre lângă mănăstire se varsă lângă satul Plopi în Streiu, iară cel care isvorește peste deal, către Tuștea, curge în apa Hațegului.

Numirea aceasta a locului după părerea lui Bunea²⁾, ar fi dovadă și despre vechimea mănăstirii, care având nume slavon a trebuit să fie zidită într'o epocă când limba slavonă domnea încă în biserica română, căci dacă ar fi fost întemeiată după aceea epocă i-s-ar fi pus numele de „Scară“ ori „Scărișoară“. Despre vechimea mănăstirii înse mai avem și alte date, precum se va vedea din cele ce urmează.

Fiind mănăstirea Prislopului, ca și cele mai multe mănăstiri din Ardeal, prădată și pustiită de multe ori, au perit și documentele din cari s'ar putea mai amănunțit și mai sigur cunoaște începutul și trecutul ei. Astfel dară despre vremile mai îndepărtate nu știm altceva decât ceea ce ne spune, poate pe temelul unor documente ce le va fi avut la îndemână și a tradițiunii, un călugăr, pripășit poate pe la această mănăstire din România sau dintre Sârbii din Banat, căci numai așa se poate pricepe ura lui cea mare în contra unirii și a episcopului Petru Paul Aron, a scris în versuri, cronica acestei mănăstiri sub titlul: „Plângerea Sfintei Mănăstiri a Silivașului din eparhia Hațegului din Prislop“.

Reviste.

Anexarea insulei Ada-Caleh.

Austro-Ungaria pentru a evita eventuale conflicte diplomatice, n'a mai așteptat subscrierea protocolului de pace dintre Turcia și aliații balcanici, ci Luni în 12 a. l. a anexat insula Ada-Caleh de lângă Orșova. Insula a fost ocupată de armata austriacă încă în 1878, dar insula de iure aparținea încă Turciei. Actul anexării la împlinit fișpanul comitatului Caraș-Severin Medve Zoltán și vicecomitele Isszekutz cari însoțiți de pretorul Podhraszki din Orșova și patru jandarmi comandanți de un oficer de jandarmarie au mers la fața locului, au cercetat pe seriful insulei

¹⁾ I. Mihalyi, Diplome maramurășene, Siget 1900 p. 510.

²⁾ L. c. p. 48.

Eddimbey, i-au adus la cunoștință, că insula din momentul acela aparține monarhiei și formează o parte din comitatul Caraș-Severin. Guvernatorul a protestat împotriva anexării și nu a subscris protocolul, ce i-sa cerut. Cu aceasta s'au îndeplinit formalitățile, s'au lăsat în urmă jandarmii stăpâni și actul anexării s'a sfârșit.

MAI NOU.

Ziarul „Est“ aduce în numărul său ce-l primim, la încheierea foiei știrea senzațională, că Majestatea Sa Domnitorul *ar fi suspendat autonomia fondurilor grănițarești din Năsăud*.

Sunt cunoscute relațiile încordate dintre epitropia fundațiunii grănițarești și guvern. Acest din urmă cerea, ca să fie împărțâșiți cu stipendii *toți* locuitorii din comunele grănițerilor, fără deosebire de naționalitate și con esiune, iar epitropia susținea cu multă îndârjire punctul său de vedere, ca adecă din stipendii să nu se împărțâșcă decât *eresii* fostilor grănițeri.

Ministrul Zichy a cerut, la timpul său, suspendarea autonomiei celor din fruntea fondurilor de grănițeri.

M. Sa Monarhul a încuviințat această cerere, în zilele aceste. Hotărârile epitropiei pot fi anulate și *modificate*, de aci înainte, din partea guvernului, *fără drept de apelată*.

Dăm știrea cu rezerva cuvenită. Vom reveni.

Noutăți.

Mănăstirea Prislopului. În 25 Maiu a. c. vor săvârși P. SS. archirei Dr. Vasile Hossu și Dr. Valeriu T. Frențiu științirea bisericii dela mănăstirea Prislopului și tot atunci se va așeza acolo icoana făcătoare de minuni a Maicei Domnului care în anul 1761, când cu pustiirea mănăstirii prin generalul Bucow, a fost adusă la Blaj. De aci icoana va fi dusă, în zilele 20—24 mai, în procesiune condusă de către P. SS. Episcopul Dr. Valeriu T. Frențiu la Prislop. Din acest prilej publicăm cu plăcere momentele principale din istoria acelei vechi și vestite mănăstiri după cartea dlui canonic din Lugoj Dr. Iacob Radu. Istoria vicariatului gr. cat al Hațegului. Cartea se află sub presă și va apare în curând.

Intru mărirea lui Dumnezeu. Deosebită bucurie au avut la sf. Paști credincioșii bisericii din Vulcan, văzându-și altarul împodobit cu un frumos tabernacul, dăruit de roaba lui Dzeu Eva, soția lui Lăpădat.

Filip, econoamă în Vulcan. Tabernaculul a costat 120 cor. și e lucrat de atelierul de sculptură al dlor Ion și Aurel Cotărlă din Oravița. Aceasta firmă românească își face onoare prin lucrul frumos și cu gust, în preț relative ieftin, deci nu se poate îndejuns recomanda, ca oamenii noștri în cazuri de atari lipsuri, să recurgă la firmele noastre, cari ofer lucru cu mult mai ieftin decât firmele străine. — Tot credincioasa de mai sus a dăruit sf. biserici lângă tabernacul 2 feșnice mari de argint de china, în preț de 23 cor. Iar pentru cumpărarea unui ciboriu nou de argint au dăruit: Eva Filip 37 cor., Dumitru Ionașe 10 cor., Iosif Wihorak 10 cor., George Băieș, Iuon Roman, Petru Gavril, Dan Filip, Iuon Petrilean, Mitru Ișfan, Iuon Ionescu câte 1 cor. Gavriil Ioneca, Nicolae Bota, câte 3 cor. Iuliu Pop, Nic. Scorei, Tănăsie Rus, Floare Ionescu câte 1 cor. Tili Stoica 60 fl. Tot cu ocaziunea acestor ss. serbători au dăruit bisericii: Pavel Ioan un stihar nou în preț de 14 cor. și Ioan Dălean un prea frumos patrafir în preț de 14 cor. Tuturor marinimoșilor donatori se aduce cea mai ferbinte mulțămintă. Oficiul parohial.

A. S. R. prințul Carol principe al României și domnitor al Albaniei. Foile din București comunică o știre care circulă în cercurile înalte diplomatice. Să spune anume, că vizita principelui Carol la Roma nu trebuie considerată ca un simplu act de curtoazie. Regele Victor Emanoil invitând la curtea sa pe principele Carol, n'a făcut altceva decât să execute mandatul, cu care marile puteri l'au investit spre a tranșa chestiunea viitorului domnitor al Albaniei. Prin aceasta marile puteri cari au recunoscut superioritatea politică a României în Balcani, au voit să-i acoarde posibilitatea unei și mai mari preponderențe în viitor în peninzula balcanică. În acest scop marile puteri au împuternicit Italia să facă primele demersuri pe lângă curtea regală română, ca principele Carol să primească tronul Albaniei.

Știrea e interesantă dar necontrolabilă, și probabil lipsită de adevăr.

Adunarea iubilară a reuniunii femeilor din Lugoj. Cetim în „Drapelul“ că reuniunea română de femei din Lugoj și-a ținut adunarea generală Duminică în 11 Maiu, presidând Doamna Paulina Rădulescu. Adunarea a serbat cu aceasta ocaziune și jubileul existenței sale de 50 de ani, iar cei prezenți au făcut călduroase ovății prezidenței octogenare și secretarului Dr. George Dobrin. Reuniunea are un capital de 14,000 cor. Venitele anului 1912 au fost de 5193 coroane, iar speșele tot atâtea.

Legătură directă de tren între Ardeal și Fiume. Cu 1 Maiu circulă un nou tren accelerat direct între Oradea-Mare și Fiume cu încungiuarea Budapestei. Trenul pleacă dimineața la 1 oară 14 minute din Oradea-Mare ajunge la Békéscsaba la 3 oare 26 minute, la 5.36 e în Szegedin. La 6.38 trece pe la Szabadka, la 8.10 Baja, ajunge la 9.56 în Ujdombovar și sara la 6.54 e în Fiume. Din Fiume pleacă seara la 6.50 și dimineața la 3.51 e în Oradea-mare.

Petreceri. Tinerimea română din Dicioșanmărtin și jur invită la petrecerea de vară, ce se va ține a doua zi de Rusală la 16 Iunie st. n. în sala „Hotelului Național“.

Eliberarea părintelui Mureșan și-a soților lui de suferință, e pe cale a se realiza. Trei din ei au depus cauția impusă și au părăsit deja temnița, iar pentru părintele Mureșan va depune cauția banca din Someș-dob și astfel va fi pus și d-sa pe picior liber.

Știri din România. Manevrelle regale din toamna anului curent, — după cum scriu unele ziare bucureștene — se vor face între corpurile 3 și 5 de armată. Manevrelle din acest an vor fi de un mare interes în urma modului complet — se vor desfășura odată cu ele și cele sanitare — în care se vor face. Deși nu s'a hotărât încă zona în care vor avea loc operațiunile, se dă ca sigur că manevrelle se vor desfășura în Dobrogea.

Avizăm pe toți dnii învățători cari ne-au cerut blanchete de certificate pentru absolvenții clasei a VI primare și pentru absolvenții școlii de repetiție, că aceste blanchete să primesc dela Preav. Consistor arhiepiscopesc — conform circularului din 18. III. Nr. 1790/1913.

Un oaspe neobicinuit. De ieri petrece în orașul nostru iadrasnețul turist Henri Mosse. Sosirea lui în Blaj a atras atenția publicului de pe stradă. E mic de statură, cu fața brună, sprinten și ager în mișcări, îmbrăcat în tricou negru de turist, cu chipiu tot negru, iar la mâna stângă poartă o bandă cu colorile franceze. A încungiuat de douăori pământul. Acum pentru a treia oară face același ocol pe jos peste capul de buna speranță. A plecat din Paris în 15 Marte. Tot bagajul e o geantă în care își poartă cărțile de legitimație din cele două ocoluri în jurul pământului și a treia pentru calea ce o face acum. E francez originar din Lion, vorbește 6 limbi, tot e temperament. Știe să spună multe mai ales din orientul îndepărtat. A rămas puțin încântat de țara ungurească; se plânge de lipsă de curtuosie a gendarmilor unguri, cari l'au înhățat în câteva locuri cu bănuială că ar fi spion. Turistul Henri Mosse este oaspele internatului de băieți, dela noi pleacă spre Brașov, apoi peste România în Balcan, Asia mică. Dorim energicului călător să ajungă teafar la locul deunde a plecat.

Cum l'au aflat pe căpitanul Scott? Oșterul norveg Gran, care a luat parte la expediția de salvare pentru Scott și tovarășii săi, descrie astfel, într'un jurnal englez, cum au dat peste osămintele acestor eroi ai științei: „Am ajuns la corturile în cari erau cadavrele. Totul era liniștit. Neaua se îngământădise în jurul cortului și nu ne mai îndoiam nici pe o clipă că eroii muriseră. Locotenentul Wright, care ne era conducător, a intrat mai întâi în cort, noi pășiam în urma lui, în așteptarea catastrofei. Ne-am înghesuit la intrare, și am dat cu ochii de ei, Căpitanul Scott era întins pe spate liniștit, ca și când ar dormi, Wilson și Bowers erau învăluiți în saci, și se pare, Scott, care a murit în urma lor, i-a acoperit cu grijă. Bowers era întors într'o parte. Wilson era proptit de păriletele cortului, cu fața întoarsă spre noi, Zimbă și expresia lui era aceea a unui om ce se trezește din somn. Adeseori am văzut pe fața lui aceasta expresie, dimineața, înainte de a se trezi. Stam muți în fața priveliștei, ce ne mișcă până la lacrimi. Am luat aparatele și notițele căpitanului

Scott, am așăzat cele trei cadavre lângă o-laltă și am rostit rugăciunea morților. Apoi am dat la o parte prăjinile cortului; am înfășurat cadavrele în pânza dura și am ridicat deasupra lor o movilă de nea și ghiață, înaltă de vr'o 5 metri. Două bucăți de ski le-am legat în formă de cruce și am implântat-o deasupra gropii. Și i-am lăsat pe toți trei acolo, unde au murit.“

Vitejia românească. Gazetarul francez, domnul Marcel Montandon, scrie în gazeta „La Cronique“ următoarele:

„S'a putut ceti în telegramele despre luarea Adrianopolului, că primele trupe care au intrat în oraș în ziua de 26 Martie, la orele 10 dimineața, a fost un regiment sârb al diviziei dela Timoc.

„Asta nu spune nimic urechilor din apus. Inimilor românești însă telegrama spune mult; valea Timocului, unde se recrutează acest corp și care îi dă numele, este un ținut curat românesc în Serbia; ea se lasă spre Dunărea soră și cuprinde după ultimele statistici, 350,000 români. Aceștia sunt cari au hotărât bătaia dela Adrianopol. Se spune că Șukri Pașa a fost mirat de faptul că n'auzia limba slavă în strigătele armatei năvălitoare: acești bravi vorbeau românește.

„Același fapt s'a petrecut în Kumanova, la Kirk-Klise, unde asaltul definitiv a fost dat de divizia bulgară a Dunărei. Ea numără 10,000 de români, probă regimentul Nr. 3 al Vidinului în care cei câțiva bulgari se pierdură neînțelegând limba camarazilor lor.

„Românul împrăștiat sub patru sau cinci stăpâniri diferite, a trebuit să-și verse sângele pentru toate cauzele străine lui, el a salvat onoarea drapelului austriac la Custozza, la Lissa; regimentele moldovene prevalau în marșurile Rușilor în Manciuaria; regimentul român Nr. 41 al Bucovinei a stat în fruntea tuturor războaielor Austriei de după 1777; cele două regimente ale grănicerilor transilvăneni dela Năsăud și Făgăraș au alcătuit aceea „phalanx valahică“, care a apărat podul Arcole, pe care însuși Napoleon îl califica de „îndrăcit“.

După dl Montandon atât la Kirkilise, cât și la Kumanovo, și mai ales la Adrianopol, botezul de sânge a fost săvârșit cu sânge românesc. Trebuie să ne fi fost nouă scris așa, căci dacă Bulgaria de ieri are la temelie jertfele dorobanților din 77, cea de mâne se ridică și pe jertfele românești ale soldaților din Valea Timocului și regimentului 2 Vidin.

Aviatorul elvețian Bider a trecut Alpii la Bern, cu aeroplanul și astfel a atins un record neasămănat mai mare ca trecerea în sbor peste Simplon. Sborul a durat aproape 2 oare; aviatorul a sburat la o înălțime de 3200 m.

Sirolin
„Roche“

Recomandat de medici în toate
îmbolnăvirile Organelor de respirație.

În morhuri de plămâni,
Cataruri bronchiali,
Tusă convulsivă,
Scrofuloza copiilor.

Se află în toate Apotecele
cu 4 Coroane stăcia.

Partea Literară.

Despre vieața curată.

Indreptar pentru tinerii culți.

de

ANTONIU SZUSZAI.

Trad. de

EMIL TATAR.

(Continuare).

Nicidecum nu vreau să zic prin aceasta, că în astfel de cazuri să nu recurgă la ajutorul medicului. În interesul binepriceput al său și a celor din jurul său, e chiar dator să se îndrepte la un medic cuminte și conștiințios. N'are însă să spereze lucruri imposibile dela știința medicală.

Cealaltă consecință se referă la căsătorie. E chestie de conștiință să te mai cugeți la căsătorie, după ce ai suferit de boale sexuale. Dr. Kappelman e de părerea, că unul, care a trecut prin boale rușinoase se poate căsători cel puțin după 5 ani, presupunând că s'a vindecat și are nădejdi, că nu va neferici și pe soția s'a. Am văzut însă, că chiar și în cazul când la aparență e vindecat de tot, nu poate fi sigur și fără frică, că nu va infecta și pe femeie.

Cine știe că e infectat de boale sexuale și pășeste la căsătorie, cu toate că nu s'a vindecat deplin, comite o faptă atât de infamă, încât nu găsește cuvinte să o pot caracteriza după dreptate. Înțeleg foarte bine, cum poate un laic protestant, fiind cuprins de o revoaltă dreaptă, să mustre joshnicia aceasta, cu cuvinte așa de grele: „Despre brutalitatea aceea animalică, ce repețește adeseori, că oameni tineri, deși știu că s'cuprinși de boale sexuale, totuși se căsătoresc, vreau să zic numai atâta, că dacă e de lipsă să introducem loviturile de băte, atunci ar trebui să se aplice pentru astfel de cazuri. Îmi vine voia să-i palmuiesc pe acei feciori blăstâmați, în ochii cărora vieața și sănătatea unei femei, nu merită să facă o declarațiune cinstită (Wegener).

Iar mai departe scrie: „Dacă aș avea față și ar cere-o cineva de soție, la tot cazul l'aș îndruma la medic, să stătorească, oare sănătos e respectivul.“ Vorbe foarte înțelepte și nu pot decât să le recomand tuturor părinților. Infectarea în căsătorie, nu constituie pedecă de a nimici căsătoria. În astfel de caz, când cineva nu și-a deschis bine ochii înainte de căsătorie, i-se aplică principiul acesta de drept: volenti non fit iniuria, cel-ce însuș voiește un rău, nu are nici un drept să se mai plângă. Mai bine să se bocească câteva săptămâni inima iubitoare, decât să fie nefericită pe o vieață întreagă, sau să-și sape mormântul în scurtă vreme.“

Ba merg mai departe și zic, că ar fi timpul suprem, ca Don Juanii să fie tratați în chipul cel merită. Varley are toată dreptatea, că eschiderea din saloane și clasele culte, a tinerilor ce-și petrec publice vieața în păcate, ar da rezultate nespuse de bune.

Porunca a șeasa e lege morală, dar deodată și lege fizică. Ruina produsă de păcat, boalele contagioase sexuale, le putem socoti

de un protest energetic al naturii, contra păcatului. Legea aceasta impune răspundere foarte gravă tinerimii. Știința medicală ne spune, că cercetarea caselor publice e împreunată aproape sigur cu infectare; să nu-ți uiți de aceasta în orele de ispită. Un moment de slăbiciune îți poate ruina sănătatea, nimici fericirea conjugală, neferici femeia și copiii.

Și în cazul când păcătosul singur ar trage scurta pentru ușurătatea sa, mințea sănătoasă, amorul propriu ar trebui să-l îndemne la precauțiune; fiindcă prin păcatele senzuale se bagă în nefericire și alții, și încă aceia, cari după legile dumnezeiești și omenesți ar avea drept la fericire, împrejurarea aceasta ne îndeamnă la grijă deosebită. E adevărat, că jertfele părinților păcătoși, sufer fără vină și fără să știe cauza nefericirii lor, dar o știe cel-ce tronează de asupra norilor, și precum e adevărat, că este Dumnezeu în ceriu, așa e de adevărat, că o astfel de fărâdelege nu va rămânea nepepsită.

Judecata lui Dumnezeu, în multe privințe e ascunsă minții omenesți. Din cuvintele lui Dumnezeu știm, că una dintre mijloacele de pedeapsă ale dreptății sale va fi „vermele, ce nici când nu moare.“ Ca introducere a acestei pedepse e muștrarea conștiinței, care foarte adese-ori îl duce pe păcătos la nebunie. Continuarea pedepsei ține o vecinicie întreagă, întrucât Dumnezeu îi pune înaintea ochilor sufletesți urmările păcatelor sale. Dacă și în lumea aceasta conștiința îl roade nelucet, când privește la femeia pe care a nefericit-o, la copii amărâți și nedestoinici pentru lupta vieții, pe cari asemenea el i-a adus în starea aceasta, și îi sună în urechi acuza: ticălosule, tu ești cauza acestor dureri; cu cât va fi mai îngrozitor când o eternitate întreagă va trebui să privească, cu o claritate desperată la urmările păcatelor sale... Prietino! Lozinca să-ți fie: tinereta curată, nepătată! Aceasta singură împrumută vieții toată valoarea ideală, iar lipsa acesteia nu se poate suplini prin nimic.

Incheiu capitolul acesta cu cuvintele lui Wegener, citat mai înainte: Dacă se uită copilul meu cu ochi fulgerători, dacă inima mi-se umple de bucurie văzând puterea și energia trupească, dacă se revarsă asupra mea, vioiciunea și neastâmpărul copilăresc, atunci nu-mi pare rău de loc că am luptat ani de zile, căci atunci știu, că am făcut ceva nu numai pentru binele meu, dar și pentru generațiunea venitoare, pentru care a fost vrednic să te ostenești și să asuzi.“

(Va urma).

Maurice Maeterlinck.

Păsărea albastră.

Piesă feerică în cinci acte și zece tablouri

Traducere de

VALERIU CRIȘAN.

(Continuare).

Măța (fuge înaintea lui Tyltyl) Pe aici, pe aici, scumpul meu stăpân. I-am spus deja Noptii că veniți, și abia așteaptă să salute stimata-ți societate. Fi cu conziderare față de ea, sârmana e cam debilă, de aceea n'a putut să vă iasă întru întâmpinare.

T.: Bună-ziuă, Bunică-Noapte!

Noaptea (simțindu-se ofențată) Bună ziuă? Așa ceva eu nu cunosc. Puteai baremi să mă saluți așa: bună-seara, sau seara bună!

T. (mirat) Pardon. N'am știut (arată cu degetul spre cei doi copii) Aceștia sunt copiii dtaie? Ce drăguți sunt.

Noaptea: Acesta e Visul.

T.: Și de ce-i așa de gras?

N.: Fîndcă doarme mult.

T.: Ce mai e nou?

N.: Mi-a spus Măța, că a-ți venit după Pasărea albastră.

T.: După ea zău, dacă n'ai avea ceva de zis. Ești atât de bună să-mi spui, unde o vom putea afla?

N.: Nu știu prietino. Dar atâta îți pot spune, că aici nu-i. Nu am auzit până acum nici de numele ei.

T.: Dar, dar... Lumina a zis, că e aici, d'apoi Lumina știe ce vorbește. Te rog dă-mi cheile.

N.: Dar scumpal meu prieten, înțelege ce-ți spun, eu nu pot da cheile ori cărui vântură-țară, care se abate pe aici. Toate secretele naturii mi-s încredințate mie, eu sunt responsabilă de ele și am poruncă aspră, ca să nu le dau ori cui.

Cănele: Să i-le iau cu puterea, ce zici scumpul meu stăpân?

T.: Tu ai să taci, stăi pe loc și poartă-te cuviincios (cătră Noapte) Te mai rog încă odată, fi bună și-mi dă cheile.

N.: Ai cel puțin vre-o adevărîță? Arată-mi-o.

T. (punându-și mâna la pălărie) Aici e diamantul!

N. (se predă în mâna sorții) Fie. Iale, aici sunt cheile, cu cari să va putea deschide toate ușile. Dacă și-se va întâmpla ceva rău, e treaba ta. Eu nu iau asupra-mi nici o răspundere.

Cănele (sărind la o parte) E periculos pe aici?

N.: Că e periculos? Intr'atâta încă, încât nici nu prea știu, cum să mă scap adese din incurcă, când să va deschide ușile de bronz și ni-să va prezenta întunecimile. Fîndcă în toate odăile sunt chilio de bazalt și în acestea sunt incuiate toate relele, toate nenorocirile, toate morburile, toate spaimile, toate catastrofele. Aici sunt incuiate spaimile, cari din timpuri vechi umbresc vieața și o întristează. Am avut destul năcaz cu ele, până când cu ajutorul Sorții am reușit să le pun sub lăcat și drept spunându-vă și azi numai cu multă trudă și osteneală le pot ținea incuiate. Noi știm ce e aceea, când una sau alta scapă de aici și vine pe pământ.

Păinea: Stimata mea doamnă, experiențele îndelungate jertfirea mea m'a înduplecat să fiu tutorul cestor doi copii, tocmai de aceea te rog permite-mi, doamna mea, să-ți pun o întrebare.

Noaptea: Să auzim.

Păinea: Pentru incunjurarea unei nefericiri încătrău să fugim?

N.: Durere, nu veți putea fugi.

T. (i-a cheia și pleacă în sus pe trepte) Să începem dar de aici. După ușa asta de bronz ce e?

N.: Paremi-să că aici sunt Fantoamele. Deja de mult timp nu le-am mai deschis ușa de mult timp n'au mai inspirat aer curat.

T. (punând cheia în uşe) Vom vedea! (cătră Păine) La dta e colivia cu Pasărea albastră?

P. (dărdăind din dinţi) Nu doar că m'aş teme, dar totuşi oare n'ar fi mai bine să n'o deschidem şi să ne uităm la ele numai prin zarul uşei?

T.: Mulţumesc, nu-s curios de părerea dtale.

Mytyl (plângând cu hohot) Eu mă tem. Unde e Zahărul? Eu vreau să merg acasă!

Z. (complezant) Aici sunt domnişoară, aici sunt. Nu plânge scumpa mea dşoară, mai bine îmi rup eu un deget, pofteste acest zahăr de crumpene, poate te va mângăia şi nu vei mai plânge.

T.: Haideti. (Invărte cheia în uşe şi deschide uşa de jumătate. În clipa aceea es vre-o şase, sau şapte umbre de diverse forme şi fug prin toate unghetele sălii. Păinea speriată ţipă colivia şi să refugiază în fundul sălii, până ce Noaptea, alungând Fantomele, îi zice lui Tytyl):

Noaptea: Iute! Iute! Inchide uşa mai repede! Altcum vor scăpa toate şi nu le vom mai putea prinde nici când! Le e urf aici, decând Omul nu le mai i-a în serios. (Alungă fantomele şi cu un biciu făcut din şerpi, iar nu din curele, cearcă să le astupe iar în temniţă).

T. (cătră Câne) Ajută-i şi tu Tylo, du-te mai iute şi-i ajută!

C. (lătrând fuge după ele) Ham! Ham! Iute! Iute!

T. Păinea unde-i?

P. (din fundul salei) Aicea-s. Țin de uşe, nucumva să scape afară. [O năluca merge spre ea, iar Păinea o i-a la talpă şi sbiară din răspuțeril.

N. (cătră trei stafii, pe cari le-a prins de după ceafă) Pe aici cară-te! (Cătră T.) I-a deschide puțin uşa. (Le împinge înluntru) Aşa vezi! (Cănele încă alungă înluntru două stafii) Să le băgăm şi pe acestea... şi pe estea... așa vezi... și acum nu vă mișcați. Știți bine, că vouă numai odată vi ertat să eșiți afară. (Incue uşa).

(Va urma)

Proprietar, editor: **Vasile Moldovan.**
Redactor responsabil: **Augustin Gruția.**

Arândă eftină

— pentru casă de crîsmă —

În comuna mare **Roșia** (Verespatak), în fruntea pieței se exarendează din motive familiare, numai decât și cu preț moderat —

— **O casă cu etaj** —

provăzută cu licență nelimitată pentru vinderea beuturilor și cu chilli de oaspeți. Reflectanții să se adreseze la

HARMATH LAJOS
în Blaj (Balázsfalva).

(33) 2—2

Onorate domnule!

Cunoscând multele lipsuri ale publicului românesc din provincie, am deschis în Budapesta un

Birou de informații

și agentură românească.

Dau orice informații în orice cauză ce se ține de Budapesta. Esoperez rezolvarea grabnică a diferitelor rugări făcute cătră oricare ministru, Curie ori alt oficiu. În cauze de licențe, de căsătorie și alte drepturi esoperez rezolvare în cel mai scurt timp posibil.

Prin mine se pot comanda pe credit în rate de 5—6 ani cu prețuri eftine oricare sistem de motoare de benzină, ori de oloiu brut ori de gaz. Tot felul de mașini de trăierat, tot felul de mori cu petri fine și motoare trainice, tot felul de automobile, pompe și ferestreie și alte rezizite economice. Toate aceste vor fi garantate pe mai multă vreme și vor fi cumpărate dela cele mai vestite fabrici, — deci din mână primă, — și nu dela agenturi jidovești. Zilnic primesc plângeri dela țărani români, cari cumpărând mașini dela agenți, au fost înșelați, căci neștiind țărani români ungurește, au iscălit contracte a căror con-

ținut nu l-au cunoscut, Planul meu este ca să-i scutesc pe ai noștri de șarlataniile jidovilor și să-i scap de procese. — Il stătuiesc deci pe fieștecare român doritor să-și cumpere ceva să-mi scrie ca să merg eu la dânsul ori să vină dânsul la mine să ne înțelegem, — iară de agenți jidovi să se teamă ca de foc și să-i scoată afară din casele sale.

Esoperez dela băncile mari din Budapesta împrumuturi pe amortizare de 20—50 ani cu procente mici și mijlocesc vânzări și cumpărări de moșii și păduri mari.

Cumpăr grâu, cucuruz, ovăs, boi, oi și porci. Tot felul de poame și legume, — cu un cuvânt tot ce are Românul de vânzare.

Caut agenți români pentru părțile locuite de români.

Pentru serviciul meu îmi plățiți o taxă după învoială. Cu stimă:

L. Olariu

(34) 3—25

Budapest.

II. Margit Körut 11 1/2 2.

In Buda lângă podul Marghithid.

Restaurantul Wachsmann:

Mâncări alese și bine pregătite.

Vinuri gustoase și ieftine.

Prânzișorul zona 20 fileri.

Abonament lunar ieftin.

□

La cerere trimite acasă:

Vin de masă: litru dela 1—1'60 cor.

Bere „Bock“: dublă Mărțișor, sticla 40 fil.

„ **Trei stejari:** deschisă, sticla 36 fil.

Apa „Lidya“: sticla 8—12 fileri.

(24) 13—?

Săpun bun pentru rufe bune

De dragul rufelor Dtale bune, a îmbrăcămintelor de pat, a dantelelor și broderiilor: folosește numai săpun curat și bun. Binevoiește a te convinge, ce avantajii mari îți ofere un săpun într'adevăr bun. Te rog în interesul Dtale propriu, să cumperi **Săpun-Schicht**, care este cel mai bun dintre toate. În economia de casă a Dtale nimic nu poate fi atât de rău, încât să merite a fi spălat cu săpun de cel ordinar. Intrebuințează pentru toate celea **Săpunul-Schicht**; căci prin soluția sa bogată și enorm de spornică, el e totodată săpunul cel mai ieftin.

(29) 3—6

Spălați numai CU Săpun-Schicht!

Albiturile vor ținea pe de două ori mai mult, de cât până aci și vor fi și atunci încă tot ca nouă. **Săpunul-Schicht** nu numai că înlătură murdăria, ci totodată și conservează țesătura, dă colorilor un lustru nou și renoire. El împiedecă atât indesarea, cât și destrămarea stofelor de lână, fiindcă se solvește complect și în apă rece și spală ușor murdăria. Rog a se băga de seamă la numele **Schicht** și la marca **Cerb**, ce poartă fiecare bucată de săpun.

Dela 1878! S'a dovedit pretotindinea de renume, de obște plăcut și mai presus de orice medicament de casă

VERITABILA ALIFIE-GENTIFOLIA

(mainainte așa numita alife miraculoasă)

Puterea și Efectul ei

Impiedecă și oprește inveninarea sângelui. Face de prisos operațiile. Folosește la femei, cari lăptează, la pornirea laptelui și împotriva impetritii peptului. Are un efect vindecător escelent și sigur la orbanț și totfelul de leziuni hronice, la răniri, inflamație de picioare, la cari de os, la răniri de sabie, împunsături, răni de împuscături, la tăieturi și zdruncinări; apoi la înlăturarea din corp a obiectelor străine, cum sunt sticla, țandurile, prav, alice, spini șcl.; la totfelul de umflături, răni, carbuncul, exemă, cancer, paraziți, putrefacții, rosuri de încălțăminte, la tot felul de arsuri, la părți de membre înghetate, la leziuni provenite din zăcut îndelungat, la inflamații de grumazi, buboaie, curgeri de urechi, abscese etc.

Comande sub două cutii nu se efectuează. Spedarea se face prin rambursă, sau pe lângă trimiterea anticipativă a prețului. Două cutii costă 3.60 Kor. La comande mai mari se acordă un scăzământ însemnat de preț.

În Budapest se pot comanda dela Apoteca **Török Jozsef** și în cele mai multe spiterii. Eu gros se află la drogueriile: **Thalmayer și Seitz**, la **Erezii Kochmeister** și la **Frații Radanovits** din Budapest, cum și în toate apotecile din țeară. Unde lipsește deposit, acolo să comandă dela:

A. THIERRY. Apotecă la **Ăngerul păzitor** în **PREGRADA** (lângă **Rohits-Sauerbrunn**)
(21) 4—25

Sculptor român.

In atelierul firmei

Ion și Aurel Cotirlă

sculptori tâmplari și auritori în **Oravița română** (Oráviczafalu Krasószörény megye).

Premiați cu medalii și diplome dela expozițiile: București, Sibiu, Panciova și Lugoj. Să lucrează: Iconostase (temple), tronuri, jeturi, ripide, chivote etc. adecă întreg aranjamentul bisericesc, în ori ce stil, l'a dorință și în bizantin cu motive românești și cu prețuri absolut solide. La dorință pot veni la fața locului, pe speșele mele, pentru deplina înțelegere asupra lucrărilor. Spre asigurare, nu se cere înainte nici un ban până după predarea lucrului: un favor, ce dela străini nu să poate avea. La cerere servesc cu atestate dela lucrări de până acum. Se capătă chivote și ripide cu prețuri foarte redusă, să se ceară de probă desemnuri.

Rog binevoitorul sprijin Românesc.

(112) 28—25

Se află de vânzare la **Librăria Seminarială din Blaj**

Icoana dlui I. HRISTOS și a Preacuratei MARIA

Amândouă fac 4.30 cor. fco. Mărimea icoanelor $4\frac{6}{70}$ cm.

Se află de vânzare

Portretul Escelenției Sale **Dr. Y. Mihályi** arhiep. și metropolit de Alba-lulia și Făgăraș, — în mărime 32/48 cm. costă fco. — **1.10 cor.**
Esecuțiile foarte frumoasă.

Se află de vânzare la **Librăria Seminarială.**

A apărut: **Elemi Népiskola Ertesítő könyvecské** — **Indice pentru școlile populare primare.** Costă leg. 30 fil. + 10 fil. porte
Se află de vânzare la **Librăria seminarului teologic greco-catolic din Blaj—Balázsfalva.**

Institut de asigurare ardelean

„Transsylvania“

==== SIBIU ====

Strada Cisnădiei 1—5. Edificiile proprii.
recomandă

Asigurări împotriva focului

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile etc. în condiții avantajoase și cu premii ieftine.

Asigurări pe viață

(pentru preoți și învățători confesionali romani gr.-cat. avantajii deosebite) pe cazul morții cu termen fix, cu plătire simplă sau dublă a capitalului, asigurări de penziune și de participare la câștig, asig. de zestre și asig. populare pe spese de înmormântare. Mai departe contra accidentelor, infracției (furt prin spargere) asig. p. pagube la apeducte.

Sumele plătite pentru pagube de foc până la finea anului 1912	K.	5,456,645.67
Capitale asigurate pe viață achitate	"	5,458,689.48
Starea asigurărilor cu sfârșitul anului 1912	foc	183,667,241.—
	viață	11,740,710.—
Fonduri de întemeiere și de rezervă	cor.	2,603,400.—

Prospecte și informații se dau gratuit în birourile Direcțiunii și la toți agenții.

Persoane versate în achiziții cu cercuri bune de cunoștință se primesc în condiții favorabile în serviciul institutului.

(13) 29—?

A apărut

ANTOLOGIONUL sau MINEIUL

tomul I. carele cuprinde în sine *slujbele dumnezeilor sârbători, a Născătoarei de Dumnezeu și ale sfinților* de pe lunile: Septemvrie, Octomvrie, Noemvrie și Decemvrie.

Prețul tomului I. legat în piele și cu copcii este 32 cor. și se spedează imediat.

Lunile din Ianuarie până în August vor fi cuprinse în tomul II. care e în lucrare.

Prețul tomului II, se va fixa ulterior și va fi în raport cu prețul tomului I.

A apărut

Apostolul

sau Faptele și Epistolele sf. Apostoli f° 4.

Prețul leg. în piele 22 cor. leg. în lux face 44 coroane.